

OBRAZLOŽITEV

I.

Pravni podlagi za izdajo Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o določitvi in varstvu naravnih vrednot (v nadaljnjem besedilu: Pravilnik) sta - šesti odstavek 37. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20 in 3/22 – ZDeb; v nadaljnjem besedilu: ZON), ki določa, da minister določi naravne vrednote in jih razvrsti na naravne vrednote državnega ali lokalnega pomena ter predpiše podrobnejše varstvene in razvojne usmeritve za varstvo naravne vrednote ter – drugi odstavek 10. člena Zakona o varstvu podzemnih jam (Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg), ki določa, da minister določi za naravne vrednote tiste dele narave, ki imajo lastnosti jame po tem zakonu, in obenem razvrsti jame glede režima vstopa na odprte jame s prostim, nadzorovanim vstopom in zaprte jame.

Minister določi s pravilnikom za vsako naravno vrednoto: ime naravne vrednote, razvrstitev na naravno vrednoto državnega (mednarodnega ali velikega narodnega) ali lokalnega pomena, kratko oznako naravne vrednote, opredelitev zvrsti, geografsko opredelitev lokacije naravne vrednote prikazano na kartografski prilogi ter varstvene in razvojne usmeritve. Za naravne vrednote, ki so jame, minister določi zlasti naslednje podatke: identifikacijsko številko jame, ime jame, tip jame, opredelitev vhoda z geografskimi koordinatami in razvrstitev jame glede režima vstopa na odprte jame s prostim ali nadzorovanim vstopom ali zaprte jame.

Strokovni predlog za določitev naravnih vrednot na podlagi četrtega odstavka 37. člena ZON pripravi organizacija, pristojna za ohranjanje narave.

Spremembe in dopolnitve predloženega pravilnika temeljijo na zadnjem strokovnem predlogu, ki ga je podal Zavod RS za varstvo narave (ZRSVN) dne 5. 12. 2022 (št. dopisa 35600-0007/2022-3).

II.

S Pravilnikom se spreminja in dopolnjuje Priloga 1:

(a) Iz seznama »Seznam naravnih vrednot in njihova razvrstitev na vrednote državnega in lokalnega pomena« se izbriše 186 naravnih vrednot.

Razlogi so naslednji: **35 naravnih vrednot** ne izpolnjuje več meril za status naravne vrednote (ugotovljeno ob ponovnem strokovnem vrednotenju obstoječih naravnih vrednot in ob upoštevanju prenovljenih meril vrednotenja za nekatere zvrsti), **52 naravnih vrednot** ne obstoji več zaradi naravnih procesov (propad po naravni poti), **13 naravnih vrednot** ne obstoji več zaradi odstranitve na podlagi 10. člena ZON, ki izključuje varstvo naravnih vrednot v primeru ukrepov za odvrnitev neposredne nevarnosti za življenje ali zdravje ljudi ali premoženja (v vsakem od primerov je nevarnost zaradi dreves v slabem stanju v mnenju opredelil in utemeljil ZRSVN), **21 naravnih vrednot** ne obstoji več zaradi uničenja kot posledica človekovih ravnanj, pri čemer tudi sanacija ni več možna, **2 naravni vrednoti** sta bili v seznamu navedeni dvakrat, zato se dvojnika izbrišeta, **2 naravni vrednoti** se izbrišeta zaradi drugega razloga (rastišče je degradirano, travnik je prekopan v njivo, utemeljenost sanacije je vprašljiva; drevo je posekano zaradi ogrožanja varnosti), **61 naravnih vrednot** je izgubilo samostojni status zaradi priključitve tega dela naravne vrednote drugi naravni vrednoti.

Podroben pregled za vsako naravno vrednoto je razviden iz Priloge 1 k obrazložitvi (v excelovi tabeli, ZRSVN, 2022).

(b) Na seznamu »Seznam naravnih vrednot in njihova razvrstitev na vrednote državnega in lokalnega pomena« se spremeni naziv koordinat, tako da se »Koordinata y« preimenuje v »Koordinata E«, »Koordinata x« pa v »Koordinata N«.

Razlog za preimenovanje je prehod na državni prostorski koordinatni sistem D96 (prej D48), v katerem sta koordinati poimenovani z E oziroma N (Zakon o državnem geodetskem referenčnem sistemu, (Uradni list RS, št. 25/14 in 61/17 – ZAID).

(c) Na seznamu »Seznam naravnih vrednot in njihova razvrstitev na vrednote državnega in lokalnega pomena« se 1208 naravni vrednoti spremenijo podatki (v Prilogi 1 Pravilnika).

Spremembe podatkov se v največ primerih nanašajo na koordinate, zaradi izpopolnitve natančnosti lege v naravi. Druge spremembe se nanašajo na identifikacijsko številko, ime, kratko oznako in zvrst, pomen naravne vrednote, oznako OP (s katero so označene naravne vrednote, pri katerih so koordinate o legi zaokrožene na 5 km).

Podroben pregled za vsako naravno vrednoto je razviden iz Priloge 2 k obrazložitvi, v kateri so spremenjeni podatki označeni z odebeljeno pisavo (v excelovi tabeli, ZRSVN, 2022).

(č) Na seznamu »Seznam naravnih vrednot in njihova razvrstitev na vrednote državnega in lokalnega pomena« se opredeli 169 novih naravnih vrednot (v Prilogi 2 Pravilnika).

Največ novih naravnih vrednot je opredeljenih z drevesno zvrstjo (98), druge so opredeljene z geološko (12), hidrološko (22), zoološko (19), botanično (13), ekosistemsko (16), geomorfološko (20) zvrstjo ter zvrstjo oblikovane narave (2). Ena naravna vrednota je lahko opredeljena z več zvrstmi.

Po pomenu je opredeljenih **26** naravnih vrednot za naravne vrednote **državnega pomena**, **143** pa za naravne vrednote **lokalnega pomena**.

(d) »Seznam naravnih vrednot – delov narave, ki imajo lastnosti jame v skladu z zakonom, ki določa varstvo podzemnih jam, in njihova razvrstitev glede režima vstopa na odprte jame s prostim ali nadzorovanim vstopom ali zaprte jame« se nadomesti z novim seznamom (v Prilogi 3 Pravilnika).

V nov seznam »Seznam naravnih vrednot – delov narave, ki imajo lastnosti jame v skladu z zakonom, ki določa varstvo podzemnih jam, in njihova razvrstitev glede režima vstopa na odprte jame s prostim ali nadzorovanim vstopom ali zaprte jame« se vključi **2553 novo odkritih podzemnih jam**, poleg tega **se spremenijo podatki jam**, zlasti podatki o koordinatah vhodov v jame, ki so zaradi boljših tehničnih pripomočkov določene točneje. Ker gre za spremembe pri večjem številu jam, se celoten seznam jam nadomešča z novim.

Strokovni predlog podzemnih jam temelji na podatkih, ki so jih zbrali in posodobili Jamarska zveza Slovenije, Društvo za raziskovanje jam Ljubljana in druga jamarska društva ter Inštitut za raziskovanje krasa Znanstveno raziskovalnega centra SAZU.

Vseh jam v seznamu je 14.695. Po režimu vstopa (17. člen Zakona o varstvu podzemnih jam, Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg) je opredeljenih **6 zaprtih jam** in **291 odprtih jam z nadzorovanim vstopom, ostale so odprte jame s prostim vstopom.**

V skladu s sedmim odstavkom 37. člena ZON so bile s predlogom novih naravnih vrednot in nove razporeditve naravnih vrednot po pomenu seznanjene občine oziroma mestne občine (dopis št. 007-197/2022, z dne 18. 7. 2022), na območju katerih se zadevne naravne vrednote nahajajo (skupaj 94).

Priloga 1 k Obrazložitvi: Naravne vrednote, ki se izbrišejo

Priloga 2 k Obrazložitvi: Naravne vrednote, ki se jim spremenijo podatki